

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkýň **1/ M. Č.**, bývajúcej vo V.V., **2/ K. H.**, bývajúcej vo V.V., zastúpených JUDr. Jozefom Frankom, advokátom v Prešove, Hlavná 11, proti žalovaným **1/ A. M.**, bývajúcej vo V.V., **2/ Š. B.**, bývajúcej vo V.V., **3/ E. K.**, bývajúcej R., **4/ M. J. D.**, bývajúcemu R., **5/ G. D.**, bývajúcemu S., **6/ M. Š.**, bývajúcej vo V.V., **7/ J. Š.**, bývajúcej v P.P., **8/ Ing. J. D.**, bývajúcemu vo V.V., **9/ Ing. Š. D.**, bývajúcemu v R., zastúpenému JUDr. Zdenkou Demeterovou, advokátkou v Rimavskej Sobote, Rimava 34/7, **10/ E. L.**, bývajúcej v B., **11/ F. S.**, bývajúcemu v Ľ., **12/ L. S.**, bývajúcemu v Ľ., **13/ M. B.**, bývajúcej v Ľ., **14/ F. R.**, bývajúcemu S., **15/ V. R.**, bývajúcemu v Ľ., **16/ A. T.**, bývajúcej v P.P., **17/ M. L.**, bývajúcej v P.P., **18/ L. R.**, bývajúcej v P.P., **19/ M. G.**, bývajúcej v B., **o určenie vlastníctva**, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 9 C 146/2005, o dovolaní žalobkýň proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 20. novembra 2012, sp. zn. 13 Co 43/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovaným náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Prešov rozsudkom z 1. februára 2012, č. k. 9 C 146/2005–417 žalobu na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, parc. č. K. – zastavaná plocha vo výmere X. m², parc. č. K. – záhrada vo výmere X. m², parc. č. K. – roľa vo výmere X. m², dom č. s. X. (znázorneným na geometrickom pláne č. X. z 28. júna 1993) zamietol a účastníkom náhradu trov konania nepriznal. Po vykonanom dokazovaní súd zistil skutkový stav, z ktorého vyplýva, že v zápisnici č. 311, k. ú. V. sú zapísané pôvodné m.p.č. X. – dom a záhrada bez výmery. Podľa geometrického plánu č. X. z 28. júna 1993

zodpovedajú pôvodnej m.p.č. X. - p. č. K. – zastavaná plocha vo výmere X. m², p. č. K. – záhrada vo výmere X. m², p. č. K./1 – záhrada vo výmere X. m², p. č. K./3 – zastavaná plocha vo výmere X. m². Na (bývalom) Štátnom notárstve v Prešove bola spísaná 21. apríla 1971 notárska zápisnica č. N., N., podľa ktorej poručiiteľka A. H., zomrelá X. (právná predchodkyňa žalobkýň) vyporiadava podielové spoluvlastníctvo k nehnuteľnostiam – parcelám EN č. X., X., X., X., X. a domu č. p. X. na p. č. X. tak, že pripadnú do jej výlučného vlastníctva s finančnou výplatou ostatným spoluvlastníkom. Prítomní spoluvlastníci (A. Š., M. K., I. D.) prehlásili, že im A. H. za nadobudnutie nehnuteľností do výlučného vlastníctva vyplatí za ich podiely finančné vyrovnanie. Ostatní podieloví spoluvlastníci (Dr. Š. D., E. D. a H. L.) zápisnicu nepodpísali a dohoda (o vyporiadaní podielového spoluvlastníctva) nebola Štátnym notárstvom zaregistrovaná. Žalobkyne nepreukázali - nepredložili žiadne dôkazy na svoje tvrdenie o formálnosti dohody o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva predmetných nehnuteľností, ktorá by bola len deklarováním dávnej dohody o vyporiadaní z roku 1946. Preto súd z predložených dôkazov nemohol dospieť k jednoznačnému záveru, že došlo k splneniu podmienok pre nadobudnutie vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam na základe zákona právnou predchodkyňou žalobkýň a to ani vydržaním či už podľa uhorského obyčajového práva alebo podľa Občianskeho zákonníka č. 141/51 Zb. Konštatoval, že pokiaľ žalovaní 8/ a 9/ namietali pravosť podpisu poručiiteľky A. H. na žalobe v danej veci a navrhli konanie zastaviť - po štyroch rokoch od jej podania (5. októbra 2009) a po smrti poručiiteľky (X.) vzhľadom na to, že žalobkyňa 1/ oznámila, že žalobu podpísala na základe plnomocenstva svojej matky (A. H.) a žalobkyne 1/, 2/ vstúpili do konania (titulom právneho nástupníctva po poručiiteľke) na strane žalobcu, súd ich návrhu nevyhovel. Vo veci, ktorej predmetom je určenie vlastníckeho práva sa totiž vlastnícke právo nepremlčuje (§ 100 ods. 2 veta prvá Občianskeho zákonníka), pokračoval v konaní. O trovách konania rozhodol podľa § 150 O.s.p. a za dôvody hodné osobitného zreteľa považoval vek a ekonomické pomery žalobkýň.

Krajský súd v Prešove na odvolanie žalobkýň 1/, 2/ a žalovaného 9/ rozsudkom z 20. novembra 2012, sp. zn. 13 Co 43/2012 rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.) a žalovaným 8/, 9/ náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Konštatoval, že v priebehu konania zomrela pôvodná žalovaná 14/ (H. R.) a jej právnymi nástupcami sú žalovaní 14/ až 18/. Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožnil s rozhodnutím prvostupňového súdu a jeho odôvodnením, na ktoré v podrobnostiach poukázal (§ 219 ods. 2 O.s.p.). Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku vo vzťahu k odvolacím dôvodom

doplnil, že predmetom konania v danej veci je určenie vlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam, keď právna predchodkyňa žalobkýň (A. H.) tvrdila, že 21. apríla 1971 bola na (bývalom) Štátnom notárstve v Prešove uzavretá – formou notárskej zápisnice – dohoda medzi ňou a jej súrodencami o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva k sporným nehnuteľnostiam, ktorá nebola Štátnym notárstvom zaregistrovaná a neskôr, že do ich držby vstúpila výlučne sama s manželom od roku 1946. Poukázal na to, že vydržanie je originálnym spôsobom nadobudnutia vlastníckeho práva priamo zo zákona, pri splnení zákonom požadovaných predpokladov. Vlastnícke právo nemohol nadobudnúť ten, kto nebol dobromyseľný pri začiatku svojej držby a teda vedel, že nehnuteľnosť nadobudol bezprávne. Pri skutočnej držbe sa tak predpokladalo, že je po práve a opak sa musel dokazovať. V súvislosti s dobromyseľnosťou právnej predchodkyne žalobkýň správne súd prvého stupňa uzavrel, že táto podmienka u nej nebola splnená ani podľa jedného z právnych systémov, t. j. podľa obyčajového práva platného na Slovensku do roku 1950 a ani podľa Občianskeho zákonníka č. 141/1951 Zb. Pokiaľ totiž sama iniciovala spísanie notárskej zápisnice z 21. apríla 1971, ktorou mienila vyporiadať podielové spoluvlastníctvo k nehnuteľnostiam, ktoré sú predmetom konania, už týmto svojim konaním spochybnila dobromyseľnosť, ktorá mala začať (podľa jej tvrdenia) plynúť od roku 1946. Odhliadnuc od toho, že notárska zápisnica o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva medzi ňou a jej súrodencami nebola zaregistrovaná zákonným spôsobom na príslušnom štátnom notárstve, podpísali ju iba uvedení súrodenci. Táto notárska zápisnica nielenže nesvedčí o dobromyseľnosti právnej predchodkyne žalobkýň ohľadom držby od roku 1946, naopak, sama tým preukázala, že až v roku 1971 mala záujem o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva. Keďže žalobkyne nepreukázali, že ich právna predchodkyňa nadobudla sporné nehnuteľnosti vydržaním, a že uzavrela v roku 1971 dohodu o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva, správne prvostupňový súd žalobu v celom rozsahu zamietol. Pre úplnosť odvolací súd dodal, že ani podľa petitu žaloby nemohol rozhodnúť, lebo žalobkyne vstúpili do konania ako dedičky pôvodnej žalobkyne a v tejto súvislosti mali petit zmeniť tak, aby bol vykonateľný. V súvislosti s odvolaním žalovaného 9/ sa odvolací súd stotožnil s rozhodnutím súdu prvého stupňa o trovách konania. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 150 O.s.p. zo zhodných dôvodov ako súd prvého stupňa.

Proti rozsudku krajského súdu podali dovolanie žalobkyne 1/, 2/. Navrhli, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu vo výroku, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa a vec mu v tejto časti vrátil na ďalšie konanie. Namietali vadu konania podľa

§ 237 písm. b/ O.s.p. z dôvodu, že žalovaní 11/ až 19/ vstupovali do konania napriek tomu, že v liste vlastníctva č. X. vedeného Katastrálnym úradom v P., Správou katastra P. je pod B. stále zapísaný E. D. v podiele 1/8 k predmetu sporu, ktorý sa nachádza vo V. (tento dedičský podiel nebol doteraz vysporiadaný). Namietali tiež nesprávne právne posúdenie veci z hľadiska dobromyseľnosti ich právnej predchodkyne a vyhodnotenie výpovedí uvedených svedkov.

Žalovaní sa k dovolaniu písomne nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) za splnenia podmienky vyplývajúcej z § 241 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie žalobkýň nie je prípustné.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Podľa § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Napokon podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3, 4 O.s.p.

Dovoláním žalobkýň nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok, ale potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nevyslovil ani záväzný právny názor, od ktorého by sa odvolací súd mohol odchýliť a nejde ani o prípad týkajúci sa neplatnosti zmluvnej

podmienky podľa § 153 ods. 3, 4 O.s.p. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalobkyní nie je podľa ustanovenia § 238 O.s.p. prípustné.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale zaoberal sa aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku či uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdov, spôsobilosti účastníka, zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, o nepodanie návrhu na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, o odňatie možnosti konať pred súdom a o rozhodovanie vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Vady konania podľa ustanovenia § 237 písm. a/, c/ až a g/ O.s.p. žalobkyne nenamietali a ich existenciu po preskúmaní spisu nezistil ani dovolací súd.

Vychádzajúc z obsahu dovolania a v ňom vytýkaných nedostatkov, dovolací súd sa osobitne zameril na skúmanie otázky, či je konanie v danej veci postihnuté vadou konania podľa § 237 písm. b/ O.s.p.

Pokiaľ žalobkyne vychádzali z názoru, že prípustnosť dovolania zakladá nimi tvrdená vada absencie pasívnej legitímácie žalovaných 11/ až 19/, treba uviesť, že nimi uplatnený dovolací dôvod (§ 237 písm. b/ O.s.p.) sa vzťahuje na vadu procesnoprávneho charakteru, ak v konaní vystupoval ako účastník/ci, ten/tí, kto/ktorí nemal/i spôsobilosť byť účastníkom konania. Takúto spôsobilosť má ten/tí, kto/ktorí má/majú spôsobilosť mať práva a povinnosti, inak ten/tí, komu ju zákon priznáva (§ 19 O.s.p.). Spôsobilosť vzniká narodením (má ju aj počaté dieťa, ak sa narodí živé) a zaniká smrťou. Z uvedeného potom vyplýva, že žalobkyne si zamenili spôsobilosť byť účastníkom konania s pasívnou legitímáciou žalovaných 11/ až 19/.

Pokiaľ ide o vyhodnotenie vykonaného dokazovania (uvedených svedeckých výpovedí) dovolací súd uvádza, že podľa § 132 O.s.p. dôkazy súd hodnotí podľa svojej

úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, preto starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci. Nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 O.s.p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie vecne nesprávne, no táto skutočnosť ešte sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (pre úplnosť treba uviesť, že nesprávne vyhodnotenie vykonaných dôkazov nie je samostatným dovolacím dôvodom ani vtedy, keď je dovolanie procesne prípustné – pozri § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Aj nesprávnosť skutkových zistení by mohla prípadne zakladať (len) tzv. inú vadu konania majúcu za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (nie nedostatok, ktorý by v rozhodovacej praxi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bol považovaný za dôvod, ktorý zakladá procesnú vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., pretože ním nie je znemožnená realizácia procesných oprávnení účastníka konania). Vadu tejto povahy možno však namietat len v procesne prípustnom dovolaní (čo nebol daný prípad).

Žalobkyne namietali aj nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). Aj za predpokladu, že by tvrdenia dovolateľa boli opodstatnené, (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľom vytýkané skutočnosti by mali za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladali by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne) použil správny právny predpis a či ho (ne) správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne) správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad v danej veci nešlo). Nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov nie je ani procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., lebo ani (prípadným) nesprávnym právnym posúdením veci súd účastníkom konania

neznemožňuje realizáciu žiadneho jeho procesného oprávnenia (pozri napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010). Preto dovolací súd (s ohľadom na zdôrazňovanú právnu úpravu dovolacieho konania) nemohol preskúmať rozhodnutia súdov nižších stupňov vo vzťahu k námietkam žalobkýň z hľadiska správnosti ich právnych záverov.

Vzhľadom na uvedené možno uzavrieť, že prípustnosť dovolania žalobkýň nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p. a v dovolacom konaní neboli zistené ani dôvody prípustnosti dovolania uvedené v ustanovení § 237 O.s.p. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobkýň podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, odmietol.

V dovolacom konaní úspešným žalovaným vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobkyniam, ktoré úspech nemali. Dovolací súd im náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, pretože im žiadne trovy tohto konania nevznikli (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. mája 2014

JUDr. Oľga T r n k o v á, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Mgr. Monika Poliačiková

